

ВСТУП

У 2006 року в Національному інституті стратегічних досліджень було започатковано проведення методологічного семінару «Теорія і практика політичного аналізу та прогнозу». У його засіданнях протягом 2006-2007 років взяли участь співробітники профільних підрозділів Інституту, а також провідні вітчизняні фахівці з цієї проблематики - представники академічних установ та незалежних аналітичних центрів.

Потреба в організації подібного семінару гостро відчувається як експертним середовищем, так і політикумом, у тому числі, органами державної влади, відповідальними за вироблення стратегії національного розвитку та важливих державно-політичних рішень. Непередбачуваність української політики і кон'юнктурний характер багатьох політичних рішень є доказом того, що фаховий політичний аналіз у вітчизняних умовах залишається багато в чому статичним, одностороннім і фрагментарним, а політичне прогнозування найчастіше здійснюється на позанауковій і низькотехнологічній основі.

Загальний стан прикладної політології в Україні був обговорений на першому засіданні семінару, що відбулося 23 червня 2006 року. Його учасники констатували, що нинішній стан даної сфери зумовлений об'єктивними чинниками: значною динамічністю політичних процесів, впливом глобалізації на становлення і розвиток політичних систем, що трансформуються, а також недостатністю, або недосконалістю дослідницького інструментарію політичної науки, що застосовується.

Щоб підвищити ефективність політичного аналізу і прогнозу, необхідно, на думку організаторів семінару, визначити а) базові параметри тлумачення та моделювання політичних процесів; б) механізми реалізації аналітично-прогностичних напрацювань у сферах стратегічного планування та прийняття політичних рішень; в) стандарти якості аналітично-прогностичного продукту. Ці завдання вимагають активізації діалогу і розгортання методологічного

дискурсу всередині експертної спільноти. Методологічний семінар з питань політичного аналізу і прогнозування, започаткований у Національному інституті стратегічних досліджень, покликаний стати одним з робочих інструментів такого фахового опанування проблеми. Для обговорення учасникам семінару було запропоновано наступні питання:

1. Інституційний базис прикладної політології в Україні.
2. Методи прикладного аналізу політики: критерії ефективності.
3. Прогностична аналітика та її вплив на прийняття політичних рішень.
4. Аналітичний інструментарій та прогностичні технології.

Одне з засідань семінару було присвячено найзагальнішим теоретико-методологічним питанням («Вибір парадигми», 13 лютого 2007 року). Його учасники розглянули основні дослідницькі (світоглядні) перспективи, в яких, на думку організаторів, можуть бути витлумачені події і тенденції політичного життя в Україні - **модернізаційний** підхід, **цивілізаційний** підхід та теорія **демократичного транзиту**.

Однією з пріоритетних проблем політичної науки в Україні було і залишається концептуальне оформлення уявлень про суспільні трансформації, які відбуваються в нашій країні від розпаду СРСР і здобуття незалежності. Водночас поточний політичний аналіз, розробка і прийняття політичних рішень значною мірою спираються на уявлення дослідника і суб'єкта політичної діяльності про характер і спрямованість суспільних процесів, про актуальний стан політичної системи, що може бути співвіднесений з більш загальними цілями і тенденціями її розвитку. Відтак виникає потреба визначеності в таких питаннях:

- 1) Який вплив мають світоглядні апріорії й методологічні настанови політолога на результати його ситуативного аналізу та характер його рекомендацій?
- 2) У межах якого із зазначених підходів найбільш адекватно можуть бути описані тенденції розвитку політичної системи України на сучасному етапі?
- 3) Якою мірою запропоновані підходи суперечать чи можуть доповнювати один одного?
- 4) Який прикладний і евристичний потенціал кожного з даних підходів?

Свої варіанти відповідей на ці питання пропонують представники окреслених вище дослідницьких підходів. Тексти їхніх

виступів, оформлені у вигляді статей, представлені у даному збірнику. До видання також включено матеріали засідання «круглого столу» **«Український парламент-2007: ефективність та політична відповідальність»**, що відбувся у Національному інституті стратегічних досліджень 26 жовтня 2007 року і був присвячений оцінкам перспектив формування парламентсько-урядової коаліції за підсумками дострокових парламентських виборів 2007 року.

Організатори запропонували експертам, представникам політичних партій та органів влади проаналізувати можливості формування коаліції депутатських фракцій більшості у новообраній Верховній Раді України, визначити перспективи ефективної взаємодії більшості та меншості, Президента - Верховної Ради - Кабінету Міністрів, а також шляхи забезпечення результативності голосування в сесійній залі щодо урядових законопроектів, механізми розробки і прийняття нової редакції Конституції України. Відповідні оцінки та прогнози містяться у стенограмі засідання, яка увійшла до збірника.